

දූආ හා දික්රිය

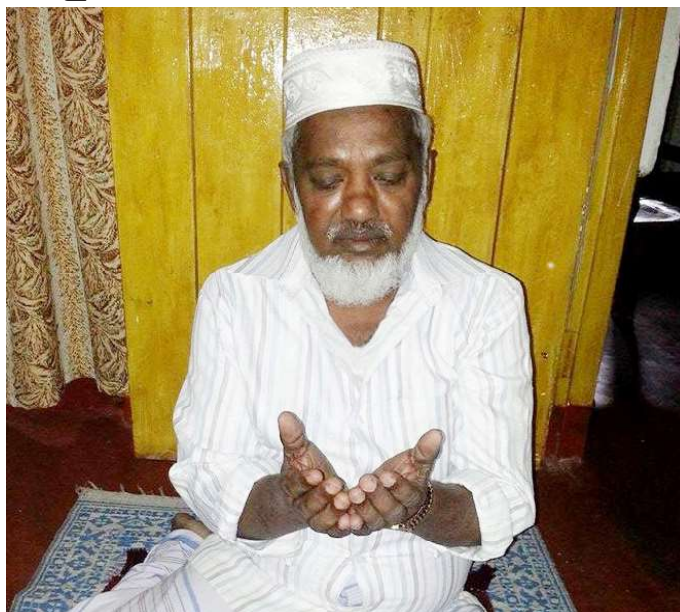
දූආ

අප ජීවත් වන්නේ විවිධ අවශ්‍යතා සහ ආශා සමඟ ය. ඒ අතර අපි එදිනෙදා විවිධ ගැටලු හා දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙන්නෙමු. අපගේ ආශා ඉටුවීමට දුක් කරදර ඉවත් වීමට අප කළ යුත්තේ කුමක් ද? පැමිණිලි කරන්නේ කාටද?

ඔව්. අප ජීවත්වන මේ පොළොව හා එහි ඇති සියල්ල ම මැව්වේ සර්ව බලධාරී වූ අල්ලාහ් ය. අපගේ ඕනෑ එපාකම් ගැන දන්නේ ඔහු ය. එම නිසා අප ඔහුට පමණි පැමිණිලි කළ හැක්කේ, අවශ්‍යතා ඉටු කර දෙන ලෙස ඉල්ලීම් කළ හැක්කේ ද ඔහුට පමණි.

මිනිසුන්, ඔබ අල්ලාහ් වෙත අවශ්‍යතා ඇති අය වෙති. ඔහු කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නැති කෙතෙකි. ප්‍රශංසාවන්ට හිමිකරුය. (47:38)

ජීවිතයේ විවිධ අවස්ථාවල විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රාර්ථනා කිරීමට දූආ යැයි කියනවා. අප ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ අල්ලාහ්ගෙන් පමණි. අපගේ අවශ්‍යතා ඉටු කළ හැක්කේ ඔහුට පමණි.

“ඔබ නමදීමු (ඉබාදත් කරමු) තව ද ඔබගෙන් පමණක් පිහිට
පතමු.”(1:5)

“මගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනු. මම ඔබට පිළිතුරු දෙන්නෙමි.” යැයි අල්ලාහ්
පවසන්නේ ය. (40: 60)

“අපි අල්ලාහ් කෙරෙහි ගැඹුරින් විශ්වාස කරන්නෙමු. එහි ප්‍රතිඵලය
වශයෙන් අපගේ ප්‍රාර්ථනා පවතී. ඒ නිසා ප්‍රාර්ථනාව යනු එක්තරා උසස්
නැමදීමකි.”

“ප්‍රාර්ථනාව යනු අල්ලාහ් නැමදීමයි.” (තිර්මිදි) නැමදුම් කළ යුත්තේ
අල්ලාහ්ට පමණි. එම නිසා අල්ලාහ්ගෙන් පමණක් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

“අල්ලාහ් සමඟ අන් කිසිම දෙයක් සම කර ප්‍රාර්ථනා නොකරන්න.
එසේ ප්‍රාර්ථනා කළේ නම් ඔබ දුක් වේදනාවලට ලක් වන්නන්ගෙන් කෙනකු
වන්නේ ය. එම නිසා (නබි මුහම්මද්) නුඹ අල්ලාහ් සමඟ වෙනත් දෙවියකු
නො කැඳවනු. එසේ කළ හොත් නුඹ දඬුවම් කරනු ලබන්නාගෙන් කෙනකු
වනු ඇත.”(26:213)

අපගේ ප්‍රාර්ථනා ඉටු වීමට කොන්දේසි කිහිපයක් වේ. ඒවා ගැන දැන
ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ දී පිළිපැදිය යුතු යි. ඒවා නම්

- අල්ලාහ්ගෙන් පමණක් ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- අල්ලාහ් තම ප්‍රාර්ථනාවන්ට පිළිතුරු දෙන්නේ යැයි දැඩි විශ්වාස
යෙන් යුක්ත ව ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- සියලු කටයුතුවල දී හලාල් අනුගමනය කිරීම
- නෑකම බිඳ දැමීම නො කිරීම
- යහපත් ක්‍රියා සඳහා ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- පිළිතුරු සඳහා හදිස්සි නො වීම

ඉස්ලාම් සියලු කටයුතු සඳහා පිළිවෙලක් හා විධිමත් ක්‍රම සකසා දී ඇත.
ඒ අනුව ප්‍රාර්ථනා කරන අයකු පිළිපැදිය යුතු කරුණු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ප්‍රාර්ථනාවේ ආරම්භයේ හා අවසානයේ අල්ලාහ් ට ප්‍රශංසා කිරීම. නබි මුහම්මද් සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා කෙරෙහි සලවාත් කීම.
- විත්තපාරිශුද්ධතාව හා යටහත්පහත් ව යාඥා කර ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- ඉහ්ලාසයෙන් සහ කැමැත්තෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- මිස්වාක් කර වූදු: සමඟ පිරිසිදු වී ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- හඬ පහත් කොට දැන් ඔසවා ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- ප්‍රාර්ථනා කිරීමට පෙර යහකියාවක් කිරීම
- තමා කළ යහකියා ඉදිරිපත් කර ප්‍රාර්ථනා කිරීම
- ප්‍රාර්ථනා අනුමත කරනු ලැබෙන විශේෂ ස්ථාන, කාලය හා අවස්ථා සැලකිල්ලට ගෙන ප්‍රාර්ථනා කිරීම.

මිනිසා ස්වාභාවයෙන් ම පව් කරන සුලු අයෙකි. ඔහු තමන් කළ පාප ක්‍රියා ගැන වටහාගෙන එයින් මිදීමේ අරමුණින් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ නම්, ඔහු

- තමන් කළ පාපයෙන් මිදී පූර්ණ වශයෙන් නිදහස් විය යුතු යි.
- පාප ක්‍රියාව අන් අයකුට කළ එකක් නම් අදාළ පුද්ගලයාගෙන් ප්‍රථමයෙන් සමාව අයැදිය යුතු ය.
- තමන් කළ පව් ගැන සිතා පසුතැවිලි වෙමින් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතු ය.

තමාට හැකි ආකාරයට අල්ලාහ් අල් කුර්ආනයේ ප්‍රාර්ථනා කරන ලෙස ඉගැන්වූ වදන් කටපාඩම් කරන්නෙමු. නබි සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්ගේ ප්‍රාර්ථනා ඉගෙන ගමු. ඒවා උපයෝගී කරගෙන ප්‍රාර්ථනා කිරීමට වැයම් කරමු. නියත වශයෙන් අල්ලාහ් අපගේ ප්‍රාර්ථනාවලට පිළිතුරු දෙන්නේ ය යැයි නැතහොත් කියාමාවේ දී ඒවායේ ප්‍රතිඵල රැස්කර තබන්නේ ය. නැතහොත් එම ප්‍රාර්ථනාවල ප්‍රමාණයට අකුසල් වළක්වන්නේ ය යන හැඟීමෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමු. සර්ව බලධාරී හා කරුණාවන්තයා වූ අල්ලාහ් අපගේ අවශ්‍යතා ඉටු කර දීමට සූදානම්ව සිටින්නේ ය.

දික්ථ

දික්ථ යන්න අල්ලාහ් සිහි කිරීමයි. මූම්තවරයෙක් මෙලොවෙහි හා පරලොවෙහි විමුක්තිය ලැබීමට දික්ථ අත්‍යවශ්‍ය වේ. එම නිසා අල් කුර්ආනය හා සූන්නාහ් විසින් වැඩි වැඩියෙන් දික්ථ කිරීම පිළිබඳ අවධාරණය කර ඇත.

“විශ්වාසවන්තයින්, අල්ලාහ් වැඩි වැඩියෙන් සිහිපත් කරමු. තව ද උදේ සහ සවස ඔහු සුපිවිතුරු කරනු.” (33:41:42)

මගේ ගැත්තා මා ගැන සිතන විට මම ඔහු සමඟ සිටිමි. ඔහු මා ගැන සිතුවේ නම් මම ඔහු ගැන සිතන්නෙමි. බොහෝ අය අතර සිටින විට ඔහු මා ගැන සිතුවේ නම් ඔවුනට වඩා හොඳ අය අතර මම ඔහු මතක් කරන්නෙමි යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන බව හදිස් කුද්සි හි සඳහන් වන්නේ ය.

“ඔබගේ දිව දිගින් දිගට ම අල්ලාහ් මතක් කිරීමෙහි තෙත් ව පවතීවා. අල් කුර්ආනය හා හදිසය දික්ථ නොකරන්නන්ට අනතුරු හඟවන්නේය. අල්ලාහ් මෙනෙහි කිරීමෙන් වැළකී තම සිත් රළු කර ගත් අයට විනාශයයි. ඔවුහු ප්‍රකට නොමගෙහිය.”(39:22)

නබි සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා දික්ථ නොකරන්නා මළමිනියකට සමාන කළහ.

තම රබ්බු මෙනෙහි කරන්නන් හා මෙනෙහි නොකරන්නන් පණ ඇති අයකුට හා පණ නැති අයකුට සමාන ය. (බුහාරි)

දික්ථ ආකාර දෙකකි.

1. දික්ථ කල්බ්
2. දික්ථ ලිසානි

දික්ථ කල්බ් යනු සිතෙන් අල්ලාහ් මතක් කිරීමයි. දික්ථ ලිසානි මුවින් ප්‍රකාශ කොට අල්ලාහ් සිහි කිරීමයි.

දික්ථ යන්න ජීවිතයේ සෑම අවස්ථාවක ම තිබිය යුත්තකි.

“දැනුම තේරුම ඇති ඔවුහු හිටගන්නා අවස්ථාවේත් වාඩි වී සිටින විටත්, තම ඉල ඇට මත ඇලවී සිටිමින් අල්ලාහ් මතක් කරති.” (3:191) යැයි අල් කුර්ආනය විස්තර කරයි.

මුහිමින්වරයකු ජීවත් විය යුත්තේ අල්ලාහ් මෙනෙහි කරමින් ය. ඒ සඳහා ඉස්ලාම් විවිධ ක්‍රමවේද ඇති කර ඇත. ඒවායින් සමහරක්

1. සලාතය, සවීමය, සකාතය, හජ් වැනි ඉබාදත්

“මා සිහිපත් කිරීමට සලාත් ඉටු කරනු.” (20:14)

2. නිලාවතුල් කුර්ආන්

“කවරකුගේ සිතෙහි අල් කුර්ආනයේ යම් කොටසක් හෝ නැතිනම් ඔහුගේ සිත පාලු නිවසකට සමාන ය.” (තිර්මිදි)

3. අවස්ථානුකූල (දුභා)

කෑම, නිදා ගැනීම, ඇඳුම් ඇඳීම, ඇඳුම් මාරු කිරීම, ගෙට ඇතුළු වීම, ගෙයින් පිටවීම, ගමන් යෑම , උදේ සවස දික්රය යනාදී විවිධ අවස්ථාවල පාරායනය කළ යුතු දුභා නබි සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා පාරායනය කර පෙන්වා දී ඇත.

4. පොදු දික්ර

දිවට පහසු වැකි දෙකක් ඇත. එහෙත් ඒවා කුසල් /අකුසල් මැන බලන තරාදිය මත අධික බර ඇති ඒවා ය. ප්‍රිය ජනක එම වැකි මහා දයාවන්තයානන්ට ඉතාමත් කැමති ඒවා ය.

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

තේරුම - (අල්ලාහ් ඉතාමත් පාරිශුද්ධය. ඔහුට ප්‍රශංසා කර ස්තූති කරමි. පරාක්‍රමශීලී වූ අල්ලාහ් පාරිශුද්ධය) (බුහාරි) වැකි හතරක් අල්ලාහ්ට ඉතාමත් කැමැති ඒවා ය. ඒවා

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

තේරුම - අල්ලාහ් ඉතා පාරිශුද්ධය. සියලු ම ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ට ය. ඔහු හැර වෙනත් දෙවියකු නැත. අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

5. තව්බා

“අල්ලාහ් මත සහතික වෙමි. සැබැවින් ම දිනකට හැත්තෑ වාරයකට වැඩියෙන් අල්ලාහ්ගෙන් සමාව අයැදිමි. ඔහුගෙන් තව්බා කර විමුක්තිය ලබමි.” (බුහාරි)

6. සලවාන් කීම

නියත වශයෙන් ම අල්ලාහ් ද ඔහුගේ මලක්වරුන් ද නබිවරයාට ආශීර්වාද කරති. විශ්වාසවන්තයින්, නුඹලා ද ඔහුට ආශීර්වාද කරනු. තවද බෙහෙවින් සාමය පතනු. ” (33:56)

7. දුආ

විවිධ අවස්ථාවල අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් අල්ලාහ් පිළිබඳ මෙනෙහි කරමින් ජීවත්විය හැකි ය.

අයකුට තනිව හෝ සමූහ වශයෙන් හෝ දිකර් කළ හැකි ය. දිකර් කරන අවස්ථාවේ දී සිරුර ඇඳුම් හා ස්ථානය, ආදිය පිරිසිදුව තිබිය යුතු ය. එසේ ම දේව භක්තියෙන් හා කීකරු ව සිත එක්තැන් ව සන්සුන්ව දිකර් කළ යුතු ය.

දිකර් කිරීමෙන් සිතේ සැනසිල්ලක් ඇති වන අතර මෙලොව හා පරලොව ජය අත්පත් වන බව අල් කුර්ආනය සඳහන් කරයි.

“දැන ගනු. අල්ලාහ් දිකර් කිරීමෙන් ය සිත පිනායන්නේ.” (13:28)

“අල්ලාහ් අධිකව සිහිපත් කරනු. නුඹලා ජයග්‍රාහකයන් වනු පිණිස.” (62 : 10)

එම නිසා නවී මුහම්මද් සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා දේශනා කළ දික්ඊ ඉගෙන ඒවා වනපොත් කර සියලු ම අවස්ථාවල පාරායනය කර ජීවිතයේ ජය ලබමු.

අභ්‍යාසය

- පහත ප්‍රකාශ හරි නම් (හ) යැයි ද වැරදි නම් (වැ) යැයි ද සලකුණු කරන්න.

1. ප්‍රාර්ථනා කිරීම නැමදුමකි. ()
2. නෑදෑයින්ගේ සම්බන්ධය කඩ කළ අයගේ ප්‍රාර්ථනාවන්ට අල්ලාහ් පිළිතුරු දෙන්නේ නැත. ()
3. ප්‍රාර්ථනාවල ආරම්භයේ හා අවසානයේ අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කළ යුතු ය. ()
4. ප්‍රාර්ථනා කරන අය අල්ලාහ්ගේ පිළිතුර සඳහා ඉක්මන් විය යුතු ය. ()

- පහත ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.

1. දික්ඊ යනු කුමක් ද?
2. දික්ඊ හි ආකාර දෙක සඳහන් කරන්න.
3. දික්ඊ කරන්නා සහ දික්ඊ නොකරන්නා කුමකට සමාන කර නවී සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබුවේ ද?
4. දික්ඊ මගින් ලැබෙන ප්‍රයෝජන පහක් ලියන්න.
5. ඔබ පාරායනය කරන අවස්ථාතුකුල දූආවක් අරාබියෙන් ලියන්න.